

Originalas nebus siunčiamas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, http://www.sam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Savivaldybių administracijoms
Visuomenės sveikatos centrams apskrityse
Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centrui
Nacionalinei visuomenės sveikatos priežiūros
laboratorijai
Ekstremalių sveikatai situacijų centrui
Lietuvos gydytojų vadovų sąjungai
Lietuvos infektologų draugijai

2016-03-04 Nr. (10.2.3.4-40) 10- 1098

DĖL ZIKOS VIRUSINĖS INFEKCIJOS

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija informuoja, kad Zikos virusinė infekcija vis sparčiau plinta Pietų ir Centrinėje Amerikoje, Karibuose. Šalių sąrašas paskelbtas Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro (ELPKC) interneto puslapyje: http://ecdc.europa.eu/en/healthtopics/zika_virus_infection/zika-outbreak/Pages/Zika-countries-with-transmission.aspx

Primename, kad 2016 m. vasario 1 d. Pasaulio sveikatos organizacija paskelbė, kad Zikos virusinės infekcijos epidemiologinė situacija kelia grėsmę visuomenės sveikatai tarptautiniu mastu dėl infekcijos neštumo metu ir mikrocefalijos galimo priežastinio ryšio.

Pasaulio sveikatos organizacija nerekomenduoja riboti tarptautinių kelionių ir prekybos į šalis, kuriose plinta Zikos virusas. Šiuo metu svarbiausios priemonės yra uodų populiacijos kontrolė paveiktose šalyse ir uodų įkandimų prevencija, ypač nėščioms moterims.

Informacija apie Zikos virusinę infekciją

Zikos virusinė infekcija – tai *Aedes (Aedes aegypti, Aedes albopictus)* uodų platinama virusinė liga. Zikos virusinė infekcija dažniausiai pasireiškia lengvais simptomais, trunka 4–7 dienas. 60–80 proc. atvejų Zikos virusinė infekcija yra besimptomė. Tikslus inkubacinio periodo trukmė nėra žinoma (tikėtina, kad 3–12 d.). Ligai būdingas bėrimas, karščiavimas, sąnarių, raumenų, galvos skausmai, nepūlingas konjunktyvitas. Makulopapulinis bėrimas dažnai prasideda veido srityje ir išplinta po visą kūną. Dėl kitų galimų infekcijos plitimo būdų (lytinis plitimo kelias, per transfuzijas, organų transplantacijas) nėra pakankamai įrodymų. Specifinio gydymo ir vakcinų nuo šios infekcijos nėra.

Zikos virusas perduodamas žmonėms per infekuotų *Aedes* genties, paprastai tropiniuose regionuose gyvenančių *Aedes aegypti* uodų, įkandimą. Tai tie patys uodai, kurie platina Dengė, Čikungunijos ir geltonojo drugio virusines infekcijas. Pirmieji Zikos virusinės infekcijos protrūkiai registruoti Ramiojo vandenyno baseino šalyse 2007 m. ir 2013 m. Japonijos archipelage ir Prancūzijos Polinezijoje, taip pat 2015 m. Pietų Amerikoje (Brazilijoje ir Kolumbijoje) bei Afrikoje (Žaliojo Kyšulio Respublikoje). Be to, daugiau nei 13 Amerikos kontinento šalių registravo pavienius Zikos virusinės infekcijos atvejus, liudijančius greitą Zikos viruso plitimą.

Zikos virusine infekcija paprastai persergama gana lengvai, ji nereikalauja specifinio gydymo. Žmonės, sergantys Zikos virusine infekcija, turėtų daugiau ilsėtis, gerti daug skysčių, skausmą ir karščiavimą gydyti įprastais vaistais. Jei simptomai pasunkėja, būtina kreiptis į gydytoją.

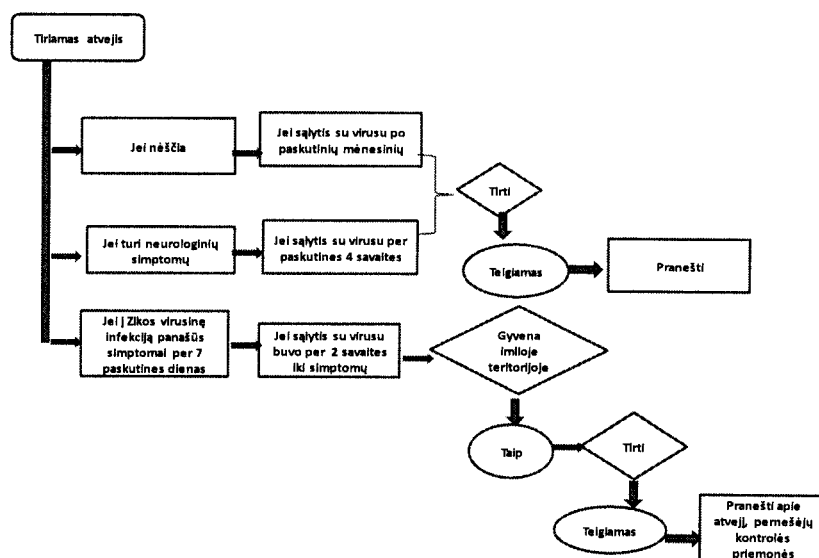
Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų budrumas ir veiksmai

Asmenys dėl Zikos virusinės infekcijos tiriama pagal pateiktą algoritmą. Šiuo algoritmu siekiama nustatyti, kada asmuo, turėjęs sąlytį su Zikos virusu (buvo Zikos viruso paveiktose šalyse), turėtų būti tiriamas dėl Zikos virusinės infekcijos ir kada apie Zikos virusinę infekciją turi būti pranešama.

Dėl Zikos virusinės infekcijos turi būti tiriama šie asmenys:

- nėščiosios, jei sąlytis su Zikos virusu buvo po paskutinių mėnesinių;
- asmenys, turintys neurologinių simptomų, jei sąlytis su Zikos virusu buvo per paskutines 4 savaites;
- asmenys, kuriems pasireiškia panašūs į Zikos virusinę infekciją simptomai per paskutines 7 dienas ir jei sąlytis su Zikos virusu buvo per 2 savaites iki simptomų pasireiškimo.

Asmenų tyrimo dėl Zikos virusinės infekcijos ir pranešimo apie Zikos virusinės infekcijos atvejus algoritmas

Algoritme vartojamų sąvokų apibrėžtys:

Sąlytis su Zikos virusu – buvimas Zikos viruso paveiktose šalyse, paskelbtose Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro interneto svetainėje.

Neurologiniai simptomai – simptomai, atitinkantys *Guillain–Barré* (GBS) sindromą, kiti neurologiniai sindromai, tokie kaip meningitas, meningoencefalitas ir mielitas.

Į Zikos virusinę infekciją panašūs simptomai – makulopapulinis bėrimas ir bent du iš šių simptomų – karščiavimas, sąnarių skausmas, konjunktyvitas, mialgija ar galvos skausmas.

Teigiamas testas – laboratorijoje patvirtinimas PGR metodu arba serologinis patvirtinimas referentinėje laboratorijoje.

Imli teritorija – geografinė teritorija, kurioje yra aktyvių *Aedes albopictus* ir *Aedes aegypti* uodų populiacijos.

Sveikatos priežiūros specialistai, teikiantys sveikatos priežiūros paslaugas nėščiosioms, turėtų žinoti apie galimą ryšį tarp Zikos virusinės infekcijos neštumo metu ir kūdikių mikrocefalijos ir nėščiosios stebėjimą vykdyti atsižvelgiant į galimą riziką.

Be to, dėl Zikos virusinės infekcijos epidemiologinės situacijos sveikatos priežiūros paslaugas teikiantys specialistai turėtų būti budrūs dėl galimų neurologinių sindromų (*Guillain–*

Barré ir kitų neurologinių sindromų (meningitas, meningoencefalitas ir mielitas), galimų kitų ligos komplikacijų, dar neaprašytų mokslinėje literatūroje, ir netipinių klinikinių būklių tarp tam tikrų gyventojų grupių (t. y. vaikai, vyresnio amžiaus žmonės, asmenys su imunodeficitu, sergantys anemija).

Lietuvos klimatinės sąlygos yra nepalankios *Aedes* uodams veistis, todėl specialios priemonės pernešėjų kontrolei nėra tikslingos.

Dėl algoritme įvardytų tikslinių grupių ištyrimo, klinikinės medžiagos paėmimo ir siuntimo asmens sveikatos priežiūros įstaigos turi konsultuotis su Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos specialistais.

Įtarusios Zikos virusinės infekcijos atvejį, **asmens sveikatos priežiūros įstaigos** turi:

- pagal TLK-10-AM užregistruoti ligos diagnozę kodu A92.8 Kitos patikslintos moskitų platinamos virusinės karštligės;

- pateikti informaciją ne vėliau kaip per 2 val. žodžiu (telefonu) ir per 12 val. raštu visuomenės sveikatos centrui apskrityje (darbo laiku) ir Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centrui (poilsio laiku), vadovaujantis Privalomojo epidemiologinio registravimo, privalomojo informacijos apie epidemiologinio registravimo objektus turinio ir informacijos privalomojo perdavimo tvarkos nuostatomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 673 „Dėl Privalomojo epidemiologinio registravimo, privalomojo informacijos apie epidemiologinio registravimo objektus turinio ir informacijos privalomojo perdavimo tvarkos patvirtinimo“.

Visuomenės sveikatos centrai apskrityse, gavę informaciją iš asmens sveikatos priežiūros įstaigų apie įtariamą, patvirtintą Zikos virusinės infekcijos atvejį, turi:

- pagal TLK-10-AM užregistruoti atvejį Užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų valstybės informacinėje sistemoje kodu A92.8 Kitos patikslintos moskitų platinamos virusinės karštligės;

- teikti informaciją Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centrui (darbo laiku) ne vėliau kaip per 2 val. žodžiu ir ne vėliau kaip per 12 val. raštu ir Ekstremalių situacijų centrui (poilsio laiku), pradeda atvejo epidemiologinį tyrimą, vadovaudamiesi Skubios informacijos apie užkrečiamąsias ligas teikimo tvarkos aprašo nuostatomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gegužės 28 d. įsakymu Nr. V-397 „Dėl Skubios informacijos apie užkrečiamąsias ligas teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

- kartu su Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centru teikti rekomendacijas Zikos virusinės infekcijos profilaktikos klausimais.

Atsižvelgdama į Zikos virusinės infekcijos situaciją, tarptautinių organizacijų rekomendacijas, Sveikatos apsaugos ministerija rekomenduoja:

1. Nėščiosioms atidėti keliones į Zikos viruso plitimo paveiktas šalis.

2. Visiems asmenims, vykstantiems į šalis, kur plinta Zikos virusas:

- naudoti asmens apsaugos priemones, skirtas apsaugai nuo uodų įkandimų patalpose ir lauke, ypač nuo saulės patekėjimo iki saulės laidos, kadangi tuo metu uodai yra aktyviausi;

- naudoti repelentus ir laikytis ant produkto pakuotės nurodytų instrukcijų;

- vilkėti marškinius ilgomis rankovėmis ir ilgas kelnes, ypač didžiausio uodų aktyvumo metu. *Aedes* uodai aktyvūs ir dienos metu, tačiau jų aktyvumas didžiausias anksti ryte ir vėlai vakare;

- miegoti ir ilsėtis nuo uodų apsaugotose ar kondicionuojamose patalpose, kitu atveju naudoti tinklelius nuo uodų, net dienos metu.

3. Asmenims, kuriems grįžus iš paveiktos teritorijos per tris savaites pasireiškia Zikos virusinės infekcijos simptomai, patariama kreiptis į savo gydytoją ir informuoti gydytojus apie kelionę.

4. Nėščios moterys po apsilankymo teritorijose, kuriose plinta Zikos virusas, turėtų informuoti savo gydytoją apie kelionę, kad gydytojas įvertintų galimą riziką ir prireikus stebėtų.

4. Nėščios moterys po apsilankymo teritorijose, kuriose plinta Zikos virusas, turėtų informuoti savo gydytoją apie kelionę, kad gydytojas įvertintų galimą riziką ir prireikus stebėtų.

5. Vyrams, grįžusiems iš teritorijų, kur plinta Zikos virusinė infekcija, lytinių santykių su moterimi, kuri gali pastoti ar yra nėščia, metu rekomenduojama naudoti prezervatyvus:

– 28 d. po grįžimo, jeigu neišsivystė ligos simptomai;

– 6 mėnesius, pasveikus po laboratoriskai patvirtintos Zikos virusinės infekcijos.

Rekomendacijos gali keistis, išsiaiškinus daugiau faktų apie Zikos virusinę infekciją.

Prašome šią informaciją išplatinti Jūsų teritorijoje esančioms asmens sveikatos priežiūros įstaigoms.

Finansų ministras,
laikinais einantis sveikatos apsaugos ministro pareigas

Rimantas Šadžius